

LUNDS
UNIVERSITET

Nilenavtalet från 1959

En teoriprovande uppsats utifrån Paul Collier och Alexander Wendts teorier med
Karl Poppers metod om falsifiering

Andrea Hambræus
Felicia Gustafsson

Abstract

Syftet är att, utifrån 1959-års Nilenavtal om vattenfördelning av Nilen, pröva två teorier på konflikten som uppstod efter Nilenavtalet från 1929. De valda teorierna är Paul Collier och Alexander Wendts, som ger olika förklaringar till vad konflikten kan bero på. Dessa prövas genom Karl Poppers metodologiska verktyg om falsifiering, med syftet att avgöra vilken teori som ger en mest lämplig förklaring till konflikten. Falsifieringen baseras på en hypotes tillhörande var given teori. Av de då tio Nilenländerna ratificerades avtalet från 1959 enbart av Egypten och Sudan, på grund av att de två länderna kunde dra fördel av varandra och således lösa konflikten. Tvisten som uppstod efter 1929-års Nilenavtal kan därför förklaras av antingen materiella eller kulturella orsaker. Resultat av analysen visar att Paul Colliers teori gav den mest lämpliga förklaringen till konflikten. Hypotesen om Alexander Wendts teori är falsifierad: "Vattenkonflikt beror övervägande på kulturella faktorer".

Nyckelord: Nilen, Wendt, Collier, Wendt, teoriprovande, 1959-års Nilenavtal, Förenade Arabrepubliken, Sudan, Vattenkonflikt

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning	5
1.2 Avgränsning	6
1.3 Primärmaterial och källkritik	6
1.4 Definitioner	7
1.5 Disposition	7
2. Bakgrund	9
2.1 Meningsskiljaktigheter efter 1929-års Nilenavtal	9
2.2 1959-års Nilenavtal	10
2.3 Ländernas ekonomiska beroende av Nilen	12
2.4 Ländernas kulturella förbindelse till Nilen	13
3. Teoretiskt ramverk	14
3.1 Paul Colliers teori	14
3.2 Alexander Wendts teori	16
4. Metod	18
4.1 Karl Poppers falsifieringsmetod	18
4.2 Hypoteser	19
5. Analys: prövning av hypoteser	20
5.1 "Vattenkonflikt beror övervägande på materiella faktorer"	20
5.2 "Vattenkonflikt beror övervägande på kulturella faktorer"	22
6. Resultat och diskussion	25
6.1 Resultat: falsifiering av hypotes	25
6.2 Diskussion	25
Referensförteckning	29

1. Inledning

Nilen är världens längsta flod som flyter 6,700 kilometer genom elva länder i nordöstra Afrika. Dessa länder är i olika hög grad, på grund av olika miljö-och klimatförhållanden, beroende av Nilen.¹ Beroendet av Nilens vatten har genom historien ökat i takt med befolkningsökningen, och det har påvisats att säkerhetshot som klimatförändringar liksom torka och översvämningar har påfrestat länderna längst med floden ytterligare. De regionala spänningar och säkerhetshot som uppstått har försvårat försök till samarbeten beträffande floden och utmanat relationerna länderna emellan.²

Som lösning på de meningsskiljaktigheter som har rådit har ett flertal olika avtal skapats; utan någon vidare framgång bland samtliga länder i regionen. Avtalen har historiskt sett gynnat länder belägna nedströms och lämnat uppströmsstater utan några egentliga fördelar, då byggen uppströms har frusits eller förbjudits för att säkerställa ett kontinuerligt och oförminskat vattenflöde till nedströmsstaterna.³ Därtill slöts många av dessa avtal under kolonialtiden, innan alla Nilens länder hade blivit självständiga - och därför inte heller delaktiga till förhandlingarna.⁴

Nilenavtalet från 1959 är ett sådant, som har medfört att Sudan och Förenade Arabrepubliken (FAR)⁵ anser sig ha rätt till att bestämma över hela floden. Problematiken är som följer; å ena sidan anser FAR och Sudan att deras nationella säkerhet är beroende av ett garanterat vattenflöde och insisterar att deras rättigheter enligt Nilenavtalet blir uppfyllda.⁶ Å andra sidan anser de övriga staterna kring Nilen att flodens vatten bör fördelas jämnare.⁷

Att länderna längst floden vill ha tillgång till och möjlighet att utnyttja dess vatten utifrån ekonomiska perspektiv står klart. Det finns emellertid ytterligare förklaringar till dispyterna som

¹ Richard K. Paisley, Taylor W. Henshaw, 2013. "Transboundary governance of the Nile River Basin: Past, present and future" i *Environmental Development*. Vol 7, s. 59-60.

² Paisley & Henshaw, 2013, s. 61.

³ Ibid., s. 63.

⁴ Abdalla, I. H, 1971. "The 1959 Nile Waters Agreement in Sudanese-Egyptian Relations" i *Middle Eastern Studies*, Vol. 7, No. 3, s. 330-331.

⁵ Se punkt 1.4 för definition.

⁶ Abdalla, 1971, s. 332.

⁷ Ibid., s. 334.

har uppstått; Nilens länder har nämligen en kulturell koppling till floden - en koppling som sträcker sig utöver det materiella. Den relativt nyutkomna idén om flodkulturer uppmärksammar mötespunkten för nyttjandet av floder som hydrologisk, och biologiskt och även kulturellt fenomen. Här åskådliggörs även för floders centrala roll som bevarare av biologisk och kulturell mångfald genom flod-städers historia.⁸

Den dispyt som uppstod efter 1929-års Nilenavtal kan därför förklaras genom antingen materiella eller kulturella motiv. Mot bakgrund av detta kommer denna uppsats tillämpa och pröva två teorier; Paul Colliers materiella teori, respektive Alexander Wendts kulturella teori. Konflikten kommer analyseras utifrån det avtal som slöts år 1959. De två teorierna redogör för olika förklaringar till vad konflikt kan bero på, och kommer prövas genom Karl Poppers metodologiska verktyg om falsifiering.

1.1 Syfte och frågeställning

Det kan konstateras att det finns olika sätt att se på konflikten och följaktligen olika möjliga förklaringar till den. Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken teori som bäst kan förklara vad den valda konflikten beror på; övervägande materiella eller övervägande kulturella faktorer. Detta ämnas göras genom Karl Poppers metodologiska verktyg om falsifikation, genom vilken två hypoteser kommer presenteras. Dessa två hypoteser av universell karaktär har för avsikt att hjälpa oss falsifiera en av teorierna. De två valda teorierna som kommer prövas består av Paul Colliers materialistiska och ekonomiska, respektive Alexander Wendts socialkonstruktivistiska och kulturella. Nilenavtalet från 1959 syftar bidra till bakgrund för vad konflikten berodde på - i och med att avtalet de facto sågs som lösningen på konflikten. Frågeställningen lyder:

Vilken av Collier eller Wendts teorier ger, utifrån Nilenavtalet från 1959, en mest lämplig förklaring till konflikten som uppstod efter 1929-års avtal?

⁸ Kondolf, Mathias G. - Pinto, Pedro J., 2017, *The Social Connectivity of Urban Rivers*. University of California Berkeley, s. 182.

1.2 Avgränsning

Uppsatsen avgränsas geografiskt till nedströmslandet FAR och mellanströmslandet Sudan, då det var de konflikterande parterna som år 1959 ratificerade avtalet. Att de två grannländerna delar Nilen och är starkt beroende av dess vatten är även av betydelse. Den tidsmässiga avgränsningen är från 1929 till år 1959. Nämnvärt kan dock vara att vi i bakgrunden kortfattat redovisar för de två ländernas generella association till Nilen, och att traditioner som sträcker sig längre bak i tiden kommer benämnas. Vidare bör konstateras att det finns en mängd avtal gällande Nilen. Valet i det från år 1959 grundar sig i att det möjliggör för oss att läsa vad konflikten som uppstod efter det avtal som slöts år 1929 handlade om - eftersom att det senare avtalet sågs som lösningen på konflikten. På så vis möjliggörs för en prövning av de valda teorierna. Att använda ett avtal är därtill en medveten avgränsning på grund av uppsatsens omfång. En sista avgränsning är de två teorierna; Alexander Wendts och Paul Colliers. Valet av dessa grundar sig i att teorierna redogör för två vitt skilda förklaringsmodeller och perspektiv, som syftar till att ge olika förklaringar till konflikten.

1.3 Primärmaterial och källkritik

Primärmaterialet består av Nilenavtalet från 1959 och är hämtat från Förenta Nationernas (FN:s) officiella hemsida.⁹ Vi ser därför inga svårare källkritiska problem då det är det officiella avtalet vi tolkar och använder som fall i analysen. Avtalet återfinns i FN:s officiella databas av avtal och internationella överenskommelser i volym 453. Nilenavtalet är nummer 6519 av dessa. Avtalet gällde fördelningen och nyttjandet av hela Nilens vattenvolym vilket signerades av involverade parter i Kairo den åttonde november 1959. Avtalet var mellan Sudan och Förenade Arabrepubliken. Det syftade till full överenskommelse och samarbete mellan de två republikerna för att reglera fördelar. Även att utnyttja Nilens vatten på ett hållbart sätt som säkerställer de nuvarande och framtida ökade kraven i de båda länderna.¹⁰ Avtalet kommer vara grunden för de teoretiska perspektiven i form av Paul Colliers och Alexander Wendts teorier. Som tidigare

⁹ United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519.

¹⁰ Ibid., s. 64.

nämnt finns det fler avtal gällande Nilenländerna. Det är även en möjlig kritik till uppsatsen då den inte tar med alla avtal och därför inte bildar en omfattande bild utifrån teorierna.

1.4 Definitioner

I uppsatsen definieras *konflikt* som varierande dispyter med olika grad av våld enligt Nationalencyklopedins allmänna definition som lyder att konflikt är en “[...] motsättning som kräver lösning.”¹¹ Notera att vi alltså inte definierar konflikt som väpnad konflikt med krav på ett minsta antal dödsoffer per år i enlighet med Uppsala Conflict Data Program’s (UCDP:s) definition,¹² eftersom att detta inte pågick mellan Egypten och Sudan eller FAR och Sudan mellan åren 1929 till 1959. *Vattenkonflikt* definierar vi följaktligen enligt definitionen av konflikt i relation till hydropolitik.

Nämnvärt är vidare att vi med *Nilenländer* syftar på Etiopien, Sudan, Egypten/FAR¹³, Rwanda, Tanzania, Uganda, Burundi, Kongo-Kinshasa, Eritrea och Kenya. Notera att Sydsudan, som förklarade sin självständighet år 2011, räknas alltså inte med.¹⁴ Förenade Arabrepubliken, som i uppsatsen refereras till som FAR - var mellan åren 1958-1961 en suverän politisk allians mellan Egypten och Syrien.¹⁵ Upprepade gånger i uppsatsen tas även begreppen *kulturell* och *materiell* upp. Med kulturellt syftar vi till sociala fenomen som traditioner och historiska företeelser som på ett eller annat sätt har format en identitet. Med begreppet materiellt anspelar vi på det ekonomiska perspektivet.

1.5 Disposition

Studien tar sin början i en bakgrund angående konflikten efter 1929-års avtal samt i en redogörelse för Sudan och FARs ekonomiska beroende och kulturella förbindelse till floden. Därefter presenteras Nilenavtalet från 1959. Vidare i uppsatsens tredje kapitel utvecklas och

¹¹ NE - Nationalencyklopedin, 2018, “Konflikt”. [Hämtad: 2018-12-15].

¹² UCDP - Uppsala Conflict Data Base, 2018, “Conflict definition”. [Hämtad: 2018-12-15].

¹³ *Beroende på årtal*.

¹⁴ Globalis, 2017, “Sydsudan”. [Hämtad: 2018-12-27].

¹⁵ NE - Nationalencyklopedin, 2018, “Förenade Arabrepubliken”. [2018-12-12].

introduceras de valda teorierna. Därefter motiveras metodvalet av Karl Poppers metod om falsifikation och hur det kommer tillämpas i arbetet. Här presenteras även hypoteserna och hur de kommer avgränsas och används som metod i undersökningen. Därefter följer analysen där teorierna prövas på hypoteserna utefter Poppers falsifieringsmetod. Analysens första del presenterar hypotesen tillhörande Collier, och den andra delen hypotesen tillhörande Wendt. Studien avslutas med sammanfattande resultat och diskussion.

2. Bakgrund

Uppsatsens andra kapitel syftar ge en bakgrund till hur konflikten kan förklaras. Inledningsvis redogörs för de dispyter som blev till följd av 1929-års Nilenavtal och därefter en redogörelse för centrala delar i 1959-års Nilenavtal. Följaktligen kommer även Sudan och Egypten/FARs koppling till Nilen redogöras för utifrån kulturella och materiella aspekter. De två länderna slås här ihop under samma rubriker på grund av deras förhållandevis liknande relation till floden.

2.1 Meningsskiljaktigheter efter 1929-års Nilenavtal

För att förstå varför 1959-års avtal slöts krävs en återblick till den överenskommelse som bildades år 1929, genom ett byte av anteckningar mellan den Brittiska Högkommissarien i Kairo och den egyptiska regeringen. Avtalet gällde uteslutande till Egyptens fördel, vars historiska och etablerade rättigheter blev erkända, och innebar att inga tillståndslösa konstruktioner som på något vis skulle förändra vattenflödet till Egypten fick göras på floden, dess biflöden eller dess sydliga sjöar. Detta skulle gälla så länge landet var under Brittiskt styre.¹⁶

Avtalet kom att leda till spänningar mellan Egypten och Sudan. När Sudan år 1953 blev tilldelat självstyre av de brittiska kolonistörerna valde landet att ta avstånd från Egypten och den union som erbjöds,¹⁷ landet hade under kolonialtiden haft en passiv roll.¹⁸ Orsaken till detta anses ha varit en rädsla för att det inbördeskrig som rådde mellan landets södra och norra del skulle trappas upp ytterligare. Dessutom uttryckte den nytillträdde sudanesiska premiärministern Ismail al-Azhari att landet inte längre kunde tolerera att de fick sin andel vatten efter Egypten, då det de facto flyter genom Sudan först. År 1955 inledde Egypten en press- och radiokampanj mot al-Azhari för att bringa misstro mot honom bland det sudanesiska folket samt

¹⁶ Swain, Ashok, 1997. *Ethiopia, the Sudan and Egypt: The Nile River Dispute*. Cambridge University Press, s. 677.

¹⁷ Swain, 1997, s. 679.

¹⁸ Fadwa, Rahman Ali Taha, 2010. "Between past, present and future: The Sudan's role as a middle-stream country" i *International Journal of African Renaissance Studies*, vol. 5:1, s. 6.

belysa att premiärministern vägrade acceptera militärisk rådgivning och hjälp till den utsatta södra delen av landet.¹⁹

De följande åren mellan 1956 och 1958 rådde en allvarlig dispyt mellan de två länderna angående fördelningen av flodens vatten. FAR drog sig från ett gammalt åtagande att hjälpa sudaneserna att bygga en vattenreservoar tillhörande Roseries Dam. Därtill tärdes relationerna ytterligare när Sudan förklarade en vägran att samarbeta med 1929-avtalet, och FAR svarade med att flytta stora arméenheter till den Sudanesiska gränsen för att manifesteras sin makt.²⁰ År 1958 tog Sudan ärendet vidare till FN:s Säkerhetsråd och menade att FARs trupper längst den konflikttrabbade gränsen visade tecken på aggression. Säkerhetsrådet valde att inte vidta några åtgärder.²¹

Senare samma år öppnade den sudanesiska regeringen en omtalad vattenkanal tidigare än vad 1929-års avtalet hade tillåtit, för att tydliggöra för deras vägran att erkänna och följa det. Förhandlingarna som följde var utan framgång, och resulterade i att sudans regering förbjöd import av varor från FAR och öppnade istället upp för import av varor från Europa. De blev då anklagade för att vända sig från den arabiska världen och styra sig mot västvärlden och imperialism. I september 1958 möttes ledarna från de olika länderna och tillkännagav att dispyterna mellan de två länderna var i behov av att lösas genom fredliga medel.²²

2.2 1959-års Nilenavtal

FAR och Sudan ratificerade år 1959 det avtal som sågs som ett tecken på att ledarna i de två länderna var beslutna att avsluta de dispyter som tidigare hade förhindrat att överenskommelser slöts.²³ Avtalet inleds med att redogöra för att den överenskommelse som slöts år 1929 endast tillgodosåg en begränsad användning av Nilens vatten. Det användningsområde som då blev tilldelat avtalets parter ansågs alltför otillräcklig för en full kontroll över flodens vattenresurser.

¹⁹ Ismael, Tareq Y., 1997, "The United Arab Republic and the Sudan" i *Middle East Journal*. Vol. 23: no. 1, s. 18-19.

²⁰ Swain, 1997, s. 679.

²¹ Ismael, 1997, s. 22-23.

²² Ibid., s. 23.

²³ Ibid., s. 25.

1959-års avtal, bestående av åtta delar, ämnade säkra de två republikernas framtida och aktuella behov av vatten.²⁴

Avtalets första del redovisar de dåvarande rättigheterna av vatten som ligger till grund för avtalet; FAR har rätt till totalt 48 miljarder kubikmeter vatten per år och Sudan har rätt till 4 miljarder kubikmeter vatten per år. Fortsättningsvis bestäms även att de två republikerna ska bygga varsin dam; Roseires Dam på Blå Nilen i Sudan och Sudd el Aali i FAR, genom vilka vattenmängderna förväntas öka till ca 55 miljarder kubikmeter för FAR och till ca 18 ½ miljarder kubikmeter för Sudan. Nettovinsten av dammarna ska enligt avtalet fördelas lika mellan de två republikerna om vinsterna skulle överskrida den förväntade vinsten. Det står även att FAR ska betala 15 miljoner egyptiska pund som kompensation till Sudan för den skada som Sudd el Aalis vattenreservoarer kommer medföra; en minskad vattennivå på ungefär 182 meter. Inom fyra år förväntas även Sudan enligt avtalet ha flyttat på folkgruppen Nubia i Halfa-området samt andra sudanesiska medborgare vars landområden skulle hamna under vatten eller förstöras till följd av dammarnas reservoarer.²⁵

Medel för att undvika att stora mängder vatten går till förlust i träskområden samt för att öka utnyttningen av agrikultur läggs även fram i avtalet. De två republikerna ska påbörja projekt för att minska dessa vattenförluster. Allt tekniskt samarbete mellan FAR och Sudan enligt överenskommelsen ske genom the Joint Technical Commission (JTC); en grupp sammanställd av lika antal medlemmar från vardera part. Organets funktion syftade till att fungera övervakande och drivande för projektens alla olika stadier och finansieras av de två republikerna.²⁶

Avtalet lyfter även två generella bestämmelser. Den första av dessa lyder att om förhandlingar med andra Nilenländer blir nödvändiga, ska FAR och Sudan komma överens om en gemensam ståndpunkt som följaktligen ska ligga till grund för de fortsatta förhandlingarna. Om de fortsatta förhandlingarna resulterar i konstruktion av exempelvis dammar och reservoarer utanför gränserna för de två republikerna, ska JTC övervaka arbetet. Den andra generella bestämmelsen förtydligar att när andra Nilenländer gör anspråk på delar av floden, ska de två

²⁴ United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519, s. 64.

²⁵ Ibid., s. 66.

²⁶ Ibid., s. 68.

republikerna göra gemensamma överläggningar och därefter komma med ett gemensamt besked om hur de ska fortgå. Om beskedet av FAR och Sudan skulle bli att tilldela en del av floden till det land som efterfrågat detta, ska utdelningen ske i lika stor andel från de olika republikerna.²⁷

2.3 Ländernas ekonomiska beroende av Nilen

Enligt Befekadu med kollegor är agrikultur en viktig del för både Sudan och Egypten. Länderna är till stor del beroende av sin jordbruksekonomi som i huvudsak försörjs av Nilens vatten.²⁸ I Sudan är till exempel omkring 80 procent av de som har arbete aktiva inom jordbrukssektorn - den sektor som landets ekonomi baseras på. Bomull är nämligen Sudans primära exportvara och står för mer än en fjärdedel av landets utländska intäkter.²⁹ Eftersom att bomullsproduktionen kräver mycket vatten, är den i hög grad utsatt för klimatförändringar. Om skördarna skadas påverkas även landets ekonomi och följaktligen även dess roll som ett av de fattigaste länderna i världen.³⁰

Även Egyptens jordbruk är beroende av Nilen. Egypten påverkas nämligen hårdare av säsonger av torka än vad Sudan gör. Det har även visat sig att Egypten generellt förlorar omkring 59,000 miljoner USD varje år till följd av torka.³¹ Det bör dock tilläggas att Egypten därför historiskt sett har fått större andel i vattenfördelning än Sudan, dels eftersom de förlorar mer vatten på grund av klimatet, dels på grund deras historia med kolonialmakten Storbritannien.³² Slutligen har Nilen varit en handelsväg av betydande historisk roll för de båda länderna.³³

²⁷ Ibid., s. 72.

²⁸ Befekadu G. Habteyes, Harb A.E. Hasseen El-bardisy, Saud A. Amer, Verne R. Schneider, Frank A. Ward, 2015. "Mutually beneficial and sustainable management of Ethiopian and Egyptian dams in the Nile Basin" i *Journal of Hydrology*, s. 1238.

²⁹ Young, Alden, 2014. "Measuring the Sudanese economy: a focus on national growth rates and regional inequality" i *Canadian Journal of Development Studies*, vol. 35:1, s. 44.

³⁰ Young, 2014, s. 46.

³¹ Befekadu, 2015, s. 1244.

³² Ibid., s. 1242.

³³ Young, 2014, s. 46.

2.4 Ländernas kulturella förbindelse till Nilen

Civilisationer längst Nilen har sedan urminnes tider använt sig av, försörjt sig på och distribuerat Nilens vatten, vilket gör den till en centralt kulturell del i historien för de länder den passerar.³⁴ Floden har historiskt sett inte bara varit av stor betydelse för navigation och kommunikation; dess tidvatten har även befruktat flodslätterna och medfört en frodande agrikultur som har möjliggjort för ett liv i ökenklimatet.³⁵ Det var alltså till stor del tack vare floden som Sudan och Egypten blev till och utvecklades till de länder de är idag. Därför har brukning av flodslätterna längst med vattnet inte bara ett ekonomiskt värde, det är även av stor betydelse som traditionell sedvana.³⁶

Hur har då den kulturella kopplingen till floden tagit sig till uttryck i Egypten och Sudan? I Egypten har exempelvis storstadslivet i Kairo kretsat kring flodbankerna då länderna sedan urminnes tider ägnat sig åt aktiviteter som att tvätta sina kläder, fiska och transportera sig via de traditionella feluckerna.³⁷ Även för Sudan har flodens roll visats påtaglig, något som kan illustreras av att en av de tre linjerna i landets självständighetsflagga är blå och symboliserar Nilens vatten. Därtill ska nyfödda sudanesiska barn enligt tradition tilldelas en amulett av fiskben runt halsen eller runt armen. Denna amulett sägs skydda barnet, likt Nilen har skyddat Sudan.³⁸ Dessutom finns det ett flertal etniska grupper som sedan urminnes tider har sin geografiska koppling till floden. En sådan är Nubia-folket, som är en samling av runt 50 etniska grupper som har sin historiska och identitetsmässiga förbindelse till floden.³⁹ Den lokala gemenskapen och samhörigheten floden bidrar med är av stor betydelse. Sammantaget går det alltså att konstatera att flodbankerna har funnits tillgängliga genom historien att bruka och njuta för alla medborgare, och har på så vis fått en djupt inpräntad och betydelsefull roll i den egyptiska och sudanesiska kulturen.⁴⁰

³⁴ Befekadu, 2015, s. 1236.

³⁵ Kondolf - Pinto, 2017 s. 192.

³⁶ Ibid., s. 184-185.

³⁷ Feluck är en traditionell träsegelbåt (NE, 2018, *Nilen*).

³⁸ Fadwa, 2010, s. 13.

³⁹ Minorities at Risk Data - MAR Data, 2006, "Assesment of Nubia in Sudan". [Hämtad: 2018-12-23].

⁴⁰ Kondolf - Pinto, 2017, s. 192.

3. Teoretiskt ramverk

I detta avsnitt kommer de teoretiska ramverk som tillämpas i undersökningen presenteras. De valda teorierna är Paul Colliers och Alexander Wendts. I förhållande till studiens frågeställning ska detta avsnitt användas som bakgrund som sedan möjliggör för applicering av teorierna på konflikten. Vi kommer använda en hypotes per teori för att klargöra teorierna och deras utgångspunkter. Nämnvärt kan vara att Colliers teori är av en mer förklarande karaktär, medan Wendts teori är mer förstående. Likaså är Colliers av en mer kausal karaktär än Wendts. Det kan finnas både för- och nackdelar med att jämföra och testa två sådana teorier.

Valet av de två teorierna grundar sig i att de båda kan tänkas förklara konflikten trots olika teoretiska utgångspunkter. Nämnvärt blir följaktligen vår vetenskap om att de två valda teorierna är svåra att testa i förhållande till varandra; dels eftersom de saknar relation till varandra, dels eftersom teoriernas grundantagandena är avsevärt olika. Emellertid kommer det empiriska fallet i form av 1959-års avtal möjliggöra för oss att se vilken teori som till övervägande del bäst kan ge en förklaring till konflikten. På så vis aspirerar denna studie att tillföra något till den större övergripande debatten om det materiella mot det kulturella som konfliktorsak. Nämnvärt är visserligen att resultatet till viss del kan komma att bero på vilket antagande man väljer att ta.

3.1 Paul Colliers teori

Som första teoretiska ramverk står Paul Colliers teori, redogjord för i hans bok *The Bottom Billion - Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done About It* från 2008.⁴¹ Denna teori ämnar bidra med det materialistiska och ekonomiska som förklaring till konflikt. Collier har utvecklat det tidigare etablerade konceptet med utvecklingsfällor och bygger sin teori på fyra fällor. Dessa består av konfliktfällan, naturresursfällan, dåligt styre- och policyfällan samt fällan av att vara omgiven av landområden med dåliga grannar - fällor han menar kommer leda

⁴¹ Collier, Paul, 2008, *The Bottom Billion - Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done About It*. Oxford: University Press.

länder till konflikt, och många gånger fasta där.⁴² I följande stycken kommer Colliers teori redogöras för. Noterbart är att dåligt styre- och policyfällan inte kommer tillämpas, då den inte fyller något syfte för att besvara frågeställningen. I dåligt granskingsfällan kommer en av de två aspekter som presenteras i Colliers bok från 2008 redogöras för; nämligen spridningseffekter. Detta på grund av att varken Egypten eller Sudan är inlandsländer som saknar kust. I naturresursfällan står vatten som naturresurs.

Som första fälla står konfliktfällan, som innebär att länder som har lidit av inbördeskrig tenderar att fastna i konfliktmönster. Förklaringen till detta, menar Collier, är att postkonfliktuella länder börjar sin fredstid med tre ekonomiska karaktärsdrag som har fallenhet att leda till konflikt; låg statsinkomst, långsam eller obefintlig ekonomisk tillväxt och ett beroende av varuexport. Dessutom lämnar inbördeskrig ett arv av organiserat dödande som är svårt att få folk att glömma. Enligt Collier hjälper ekonomisk tillväxt att minska risken till återfall i gamla konfliktmönster, då ökade inkomster leder till att behov av varuexport minskar.⁴³

Det kan följaktligen förklaras enligt nästa fälla som är naturresursfällan, den fälla som berör naturresurser i kontext av fattigdom. Collier menar nämligen att naturresurser alla gånger inte förmår lyfta ett land från fattigdom, utan att resursrikedomar i vissa fall de facto kan leda till att ett land fastnar i konfliktfällan. Ett förklarande fenomen till detta är begreppet och företeelsen "dutch disease", som inträffar när fattiga länder blir starkt beroende av export. Landets resurs-export leder till att dess valuta stiger i relation till andra valutor, vilket således gör att landets andra exportvaror blir utkonkurrerade. Problemet som följer är att de andra exportvarorna de facto kan vara de som är bäst för landet och dess ekonomiska och teknologiska utveckling. Länderna fastnar i ett beroende av varuexport, vilket minskar kontrollen över intäkter som ofta är oregelbundna.⁴⁴

Den sista fällan är den som innebär att ett land är omgivet av dåliga grannar, som försvårar för utveckling. En central del i denna fälla är att konflikt såväl som ekonomisk instabilitet spiller över till grannländerna. Observera att det dessutom har påvisats att länder,

⁴² Collier, 2008, s. 5.

⁴³ Ibid., s. 32-35.

⁴⁴ Ibid., s. 38-44.

oavsett geografisk position, påverkades positivt av grannländers ekonomiska tillväxt - tillväxt spiller alltså över.⁴⁵

Sammantaget menar Collier att den botten-miljard han redogör för i *The Bottom Billion - Why the Poorest Countries Are Failing and What Can Be Done About It*, löper stor risk att fasta i de ovan nämnda fällorna. Dessa länder är fast i den fattigdomsfälla som leder till ökad risk för konflikt - till vilken den enda lösningen är ekonomisk tillväxt. Collier ser alltså ekonomisk tillväxt som lösning, och ekonomisk instabilitet som orsak till konflikt.⁴⁶

3.2 Alexander Wendts teori

Det andra teoretiska ramverket är Alexander Wendts teori, med utgångspunkt i hans bok *Social Theory of International Politics* från 1999.⁴⁷ Wendt är bland de främsta socialkonstruktivisterna inom internationella relationer. Kärnan i hans teori är att det internationella systemet är en social konstruktion, vilket kontrasterar de positivistiska och materialistiska uppfattningarna om internationella relationer som teoretiseras av realister och liberalister som exempelvis Paul Collier. Teorin utmanar materialismen genom att hävda att konflikter uppstår som följd av sociala konstruktioner. Wendt förklarar att konflikter primärt är ett kulturellt fenomen, snarare än ett materiellt sådant - vilket tydliggör teorin.⁴⁸

Wendt har olika utgångspunkter i sin teori. En av dem är att statssystemets strukturer är intersubjektiva snarare än materiella; det vill säga att strukturer styrs av människors samlade och kollektiva idéer kring identitet snarare än materiella eller ekonomiska faktorer. Det är en idealistisk utgångspunkt för det sociala på ett sätt som motsätter den materialistiska synen, vilket det första teoretiska bildningen representerar.⁴⁹ Vidare är identitet av betydelse inom socialkonstruktivism eftersom det är en betydande faktor i interpersonella och internationella interaktioner. Statliga identiteter och intressen är även socialt konstruerade snarare än naturligt

⁴⁵ Ibid., s. 54-58.

⁴⁶ Ibid., s. 3-4.

⁴⁷ Wendt, Alexander, 1999. *Social Theory of International Politics*. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press.

⁴⁸ Wendt, 1999, s. 193.

⁴⁹ Ibid., s. 10-12.

givna, likaså är även människors identiteter.⁵⁰ Detta innebär följaktligen att internationella relationer inte bara påverkas av maktpolitik, utan även av gemensamma tankar och idéer, något som i sin tur leder till att socialkonstruktivister argumenterar för att förändring av staters beteende och interaktion mot varandra kan bidra till ett grundläggande skifte mot ökad internationell säkerhet.⁵¹

Socialkonstruktivismens fokus på internationella aktörers identiteter och intressen vid teoretisering av internationella relationer kan vara till hjälp vid analysering av Nilenavtalet från 1959. Detta eftersom att staters intressen och identiteter anses vara det som skapar dess beteenden. Det ska dock tilläggas att vissa institutioner, människor eller stater har större påverkan på strukturer och sociala praktiker snarare än andra. Det handlar om privilegier och vilken makt de har över diskurser. Det sociala skapas som bekant kollektivt, vilket bidrar till strukturella problem om historien mellan länderna är fientlig och konfliktartad. En central del inom socialkonstruktivismen är dock att teorin förutsätter att världen, reglerna och de sociala livet går att ändra på - fiender kan bli vänner och vice versa.⁵²

Exempelvis kan den historiska kontexten mellan Egypten och Sudan antingen ses utifrån en negativ eller positiv bakgrund, vilket potentiellt kan möjliggöra eller försvåra samarbete. Wendt förklarar att stater är avsiktliga aktörer vars identiteter och intressen styr viktiga delar av inhemsk politik, snarare än att det internationella systemet styr på grund av länders jurisdiktion och suveränitet. Inom det nationella området styrs politiken av stater vilket fortfarande är socialt konstruerade, men på en statlig nivå.⁵³

⁵⁰ Ibid., s. 12-14.

⁵¹ Ibid., s. 13.

⁵² Ibid., s. 189.

⁵³ Ibid., s. 190.

4. Metod

I detta avsnitt presenterar och förklarar vi det metodologiska tillvägagångssättet i vår undersökning. För att utföra teoriprövningen och svara på frågeställningen används Karl Poppers metodologiska verktyg om falsifiering, till vilken två hypoteser som tydliggör teoriernas antaganden är nödvändiga. Poppers metod kommer således användas för att svara på frågeställningen om vilken av teorierna som bäst förklarar konflikten.

4.1 Karl Poppers falsifieringsmetod

Falsifikation går ut på att falsifiera en given hypotes, vilket således automatiskt kommer leda till att en eller flera andra givna hypoteser blir mer korrekta. Enligt Popper kan ingenting fullt ut bevisas; däremot kan någonting fullt ut motbevisas. Således är det svårare att verifiera en hypotes än att falsifiera den. Som Popper själv beskriver kan “[e]n motinstans [...] motbevisa en lag, men en instans kan aldrig bevisa en lag.”⁵⁴ Falsifikation möjliggör alltså för att givna hypoteser eller påståenden inom ett sammanhang kan visa sig vara falska. En viktig aspekt är att vi endast kan acceptera att en hypotes är falsifierad om vi har valt att acceptera ett annat påstående eller en annan hypotes som motsäger den falsifierade hypotesen.⁵⁵

Falsifiering av hypotes innebär alltså att en observation eller verifierad hypotes motsäger den falsifierade hypotesen; således innebär det att den verifierade hypotesen verifierar negationen till hypotesen. Verifiering innebär, enligt Popper, när en observation överensstämmer med den verifierade hypotesen.⁵⁶ Notera att en verifiering eller falsifiering grundad på observationer inte kan påstås evigt verifierad eller falsifierad. Det kan därför konstateras att det inte finns varken slutgiltiga teorier eller hypoteser eftersom det kan tillkomma fakta som

⁵⁴ Popper, Karl, 1959. *The Logic of Scientific Discovery*, Routledge, s. 66.

⁵⁵ Popper, 1959, s. 66.

⁵⁶ Ibid., s. 60.

falsifierar. Det handlar om att vederlägga hypotes genom att visa motsägelser eller begränsad överensstämmelse mellan fakta och hypotes.⁵⁷

Poppers metodologiska tillvägagångssätt kommer användas i arbetet med syfte att falsifiera en av de valda teoriernas hypotes. Hypoteserna prövas empiriskt, enligt Popper.⁵⁸ Det innebär att analysen utgår från de hypoteser som presenteras i nästkommande rubrik. Enligt falsifieringsmetoden börjar vetenskap med ett problem vilket kan ha uppstått ur en observation. I denna uppsats är konflikten efter Nilenavtalet från 1929 problemet som analyseras utifrån Nilenavtalet från 1959.

4.2 Hypoteser

För att kunna falsifiera en hypotes enligt Popper krävs det att den falsifierade hypotesen ersätts av en mer passande. Därför är det lämpligt att ha två eller flera hypoteser och att de till viss mån skiljer sig från varandra - då denna skillnad möjliggör för motbevisning av en av dem. Popper redogör även för att hypoteserna kan vara generella och av låg universalistisk nivå.⁵⁹ I denna uppsats står två falsifierbara hypoteser av övergripande karaktär för att möjliggöra falsifiering utifrån den valda metoden. De består av ett citat per teori och syftar till att klargöra teorierna och deras utgångspunkter. Hypotesen utifrån Colliers teori är "vattenkonflikt beror övervägande på materiella faktorer". Hypotesen utifrån Alexander Wendts teori lyder "vattenkonflikt beror övervägande på kulturella faktorer". De två hypoteserna prövas på konflikten och en av dem kommer således falsifieras och den andra därför verifieras. Falsifieringen kommer grundas i en eller flera motsägelser, alternativt en begränsad överensstämmelse mellan fakta och hypotes.

⁵⁷ Ibid., s. 61.

⁵⁸ Ibid., s. 63.

⁵⁹ Ibid., s. 66-67.

5. Analys: prövning av hypoteser

I analysen kommer de valda teorierna prövas på konflikten som analyseras och förstås utifrån 1959-års Nilenavtal för att ta reda på vad konflikten främst berodde på; materiella eller kulturella orsaker. Prövningen av teorierna kommer ske utifrån de två hypoteserna.

5.1 “Vattenkonflikt beror övervägande på materiella faktorer”

Collier ser att den primära konfliktorsaken är ekonomisk instabilitet, och därför även att lösningen på konflikter sker genom ekonomisk utveckling.⁶⁰ Enligt Collier är en möjlig förklaring till konflikten mellan 1929 och 1959 att (1) regionen där Sudan och Egypten ligger har en konflikttrabbad historia, (2) att de två länderna befinner sig i ett problematiskt geografiskt läge, (3) att de är starkt beroende av Nilen som naturresurs samt att (3) deras ekonomier tidvis har varit instabila.

Inledningsvis förklarar Collier som bekant enligt konfliktfällan att postkonfliktuella stater tenderar att ha låg statsinkomst, stagnerad tillväxt och ett beroende av varuexport.⁶¹ Eftersom att Sudan var mitt i ett inbördeskrig under slutet av konfliktperioden med FAR, kan det tänkas att den svaga ekonomin bidrog till konflikten med grannen i norr. Utifrån avtalet går det att läsa att ekonomin har varit en viktig del i konflikten då lösningen på denna, det vill säga avtalet från 1959, visade att en mer jämlik fördelning av vatten och dess vinster stannade upp konflikten. Avtalet säkrade ländernas framtida ackumulerande vattentillgångar och gav en garanterad minsta mängd vatten per år.⁶² Även det faktum att Sudan tog emot en summa som skadestånd från Egypten kan enligt Colliers teori förklaras att ekonomiska aspekter sågs som centrala i konfliktorsaken. Detta förstärks ytterligare av att Sudan enligt avtalet tillät tvångsmigrera folkgruppen Nubia i Halfa-området till följd av dammarnas påverkan på vattennivåerna.⁶³ Som som bekant är Nubia en av de äldsta folkgrupperna som har varit bosatta vid Nilen. Det

⁶⁰ Collier, 2008, s. 3-4.

⁶¹ Ibid., s. 32-35.

⁶² United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519. s. 64-68.

⁶³ United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519. s. 70.

materiella och ekonomiska var därmed av hög prioritet för lösningen, och därför även som konfliktorsak.

Enligt dåligt grannskapsfällan kan det tänkas att politisk instabilitet och fattigdom, som är företeelser som har påvisats i både Sudan och Egypten, kan ha begränsat ländernas potential att nyttja en socioekonomisk utveckling av Nilen. Sudans position som mellanströmsland gör landet exempelvis lätt mottaglig för spridningseffekter från grannländerna.⁶⁴ Därtill påverkas Egypten markant av att vara ett nedströmsland, då det är mycket känsligt för förändring av andra länders distribution av floden. Sudans egenskap av att vara ett fattigt land - detta framförallt i perioder av torka⁶⁵ - påverkar enligt Collier Egyptens ekonomi likväl som Egyptens stundvisa ekonomiska svårigheter påverkar Sudan.⁶⁶ Utifrån avtalet går det att utläsa att de två länderna kom till insikt om att samarbete var nödvändigt för att undvika att de drog ner varandras ekonomi - och därmed nationella säkerhet - till följd av deras relation som grannländer i ett utsatt område rörande vattensäkerhet.⁶⁷

Det går även att se att vatten som naturresurs i kontext av fattigdom i Nilområdet har lett till konfliktfällan.⁶⁸ Detta har inte nödvändigtvis grundat sig i "dutch disease", däremot har det påvisats att vattnet har lett till oregelbundna och osäkra ekonomiska intäkter för Sudan. Egypten fick som bekant bruka vattnets fördelar innan dess att det blev distribuerbart för Sudan, i enlighet med avtalet från 1929.⁶⁹ Landets vattentillgång försvagade på så vis dess ekonomiska situation. Detta ansåg den sudanesiska premiärministerna al-Azhari vara olämpligt och vattnet blev följaktligen en primär konfliktorsak.⁷⁰ Detta går även att läsa ur 1959-års avtal eftersom att det försåg både FAR och Sudan med en garanterad årlig mängd vatten.⁷¹

Avslutningsvis är de båda länderna som påvisat ekonomiskt beroende av Nilen. Dels är Nilen en viktig handelsväg för Sudan och Egypten i egenskap som vattentransportväg för både

⁶⁴ Collier, 2008, s. 54-58.

⁶⁵ Young, 2014, s. 44.

⁶⁶ Befekadu, 2015, s. 1244.

⁶⁷ Collier, 2008, s. 54-58.

⁶⁸ Ibid., s. 38.

⁶⁹ United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519. s. 68.

⁷⁰ Ismael, 1997, s. 18-19.

⁷¹ United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519. s. 72.

inlands- och utlandstransport, dels är floden vital för agrikulturen. Till exempel är majoriteten av alla yrkesverksamma i Sudan aktiva inom jordbrukssektorn. Eftersom att landet är ett av de fattigaste i världen kan agrikulturen de facto ses som vital för landets ekonomiska välfärd.⁷² Detta innebär enligt Colliers teori att de ekonomiska tillgångar floden kan bidra med blir desto viktigare, eftersom att fattigdomsfällan ofta leder till konflikt.⁷³ Enligt avtalet från 1959 skulle flodens vatten inte tillåtas gå till förlust i träskområden som det tidigare hade gjort, utan hela vattenvolymen skulle användas och därmed öka och/eller säkra de ekonomiska inkomsterna av jordbruket.⁷⁴ För att komma ut ur den fattigdomsfällan som har präglat Sudans historia, och som även enligt Collier skulle vara delorsak till konflikten, ingick FAR och Sudan i avtalet.

5.2 “Vattenkonflikt beror övervägande på kulturella faktorer”

Enligt Wendts perspektiv skulle vattenkonflikten utifrån avtalet beror på kulturella, historiska och identitetsmässiga faktorer, vilket motsätter den föregående teorins antaganden om konflikten.⁷⁵ Historiskt sett är Nilen anledningen till varför civilisationer befinner sig där de gör. På grund av flodsvattnet och dess fördelar har folkgrupper bosatt sig och långt senare senare har länderna skapats. Enligt Wendts teori kan detta vara en bidragande faktor till konflikt eftersom de har historiska, kulturella och identitetsmässiga kopplingar till floden vilket har gjort att länderna vill distribuera vattnet fördelaktigt utifrån de kulturella kopplingarna.

Faktum är att Egypten har mycket grundvatten,⁷⁶ och en fråga som uppstår är om de hellre använder sig av Nilen på grund av deras historiska identitet, kultur och koppling till floden. Enligt Wendt hade detta kunnat förklara varför de använder Nilen trots möjlighet att använda sitt grundvatten, och därmed även varför flodens historia har varit konfliktdrabbad.

⁷² Young, 2014, s. 46.

⁷³ Collier, 2008, s. 3-4.

⁷⁴ United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519. s. 64-68.

⁷⁵ Wendt, 1999, s. 193.

⁷⁶ Al-Zubari, Waleed Khalil, 2017. *The Water, Energy, and Food Security Nexus in the Arab Region* i “Water Security in a New World”, (red.) Kamel Amer, Zafar Adeel, Benno Böer, Walid Saleh. Cham: Springer International Publishing, s. 9.

Även Sudans kulturella koppling till Nilen står dock tydlig. Detta kan exempelvis illustreras av att en del av landets flagga representerar floden samt att sudanesiska barn får en skyddsamulett av fiskben som symboliserar hur Nilen skyddar Sudan.⁷⁷ Det kan alltså konstateras att både Sudan och Egypten har en kulturell koppling till floden och att de sudanesiska och egyptiska medborgarna har knutit sin identitet till den, vilket enligt Wendts teori kan vara en faktor för konflikten då det finns vikt i att kontrollera floden som en del av det kulturella arvet.

1950-talets konflikt resulterade i att Sudan öppnade upp sin handel för Europa, vilket de tidigare inte gjort. Sudan anklagades då av egyptiska medier för att ändra sitt narrativ och sin identitet bort från den arabiska världen och istället närma sig västvärlden. De blev alltså anklagade för att vända sig emot deras kollektiva historia och kultur.⁷⁸ Sudans distansering från Egypten hade kunnat ge förståelse för konflikten. Det handlade alltså om hur Sudan valde att identifiera sig, vilket ledde till att dynamiker tillkom i statsrelationerna och handlingarna gällande hydropolitiken.⁷⁹ Då Wendt menar att det sociala skapas kollektivt, kan strukturella problem uppstå om historien mellan konflikterande parter är fientlig och konfliktartad.⁸⁰ Med 1959-års avtal bevisade Sudan att de fortfarande tillhörde arabvärlden; den kollektiva identiteten blev återigen vänd till Egypten.⁸¹ Detta tar sig till exempelvis uttryck i avtalets två generella principer som konstaterar att de två länderna ska samarbeta och komma med gemensamma lösningar i de fall då förhandlingar med andra Nilenländer blir nödvändiga.⁸²

Slutligen, stater som aktörer med identiteter och intressen kan enligt teorin vara en förklaring till konflikten.⁸³ Egypten, som är en stat med mycket makt i Nilområdet, bestämde exempelvis att det gamla koloniala avtalet från 1929 gällde medan de andra Nilenländerna ansåg att nya avtal borde arbetas fram och gälla.⁸⁴ Egypten kunde vägra följa de nya sociala

⁷⁷ Fadwa, 2010, s. 13.

⁷⁸ Ismael, 1997, s. 22-23.

⁷⁹ Wendt, 1999, s. 12-13.

⁸⁰ Ibid., s. 189.

⁸¹ Ismael, 1997, s. 18-19.

⁸² United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519. s. 70.

⁸³ Wendt, 1999, s. 189.

⁸⁴ Swain, 1997, s. 679.

praktikerna. Det förklarar att vissa stater har större påverkan på strukturer och sociala praktiker än andra, vilket bygger på privilegier och vilken makt de har över diskurser.⁸⁵

⁸⁵ Wendt, 1999, s. 189.

6. Resultat och diskussion

Vi har mot bakgrund av Colliers och Wendts teorier funnit den teori som ger en mest lämplig förklaring till konflikten. Teoriprövningen har gjorts med hjälp Karl Poppers falsifieringsmetod. Metoden har använts i arbetet med syfte att falsifiera en av hypoteserna, och således även hypotesens tillhörande teori. I sista delen av uppsatsen kommer resultatet att diskuteras.

6.1 Resultat: falsifiering av hypotes

Vi har med hjälp av det underlag som redogjorts för i analysen kommit fram till resultatet att Paul Colliers teori ger den mest lämpliga förklaringen till konflikten som uppstod efter 1929-års avtal, som har analyserats utifrån Nilenavtalet från 1959. Resultatet grundar sig i att den hypotesen tillhörande Alexander Wendts teori har falsifierats: "vattenkonflikt beror övervägande på kulturella faktorer".

Falsifieringen grundar sig i den begränsade överensstämelsen mellan fakta och hypotes enligt Karl Poppers metod. I analysen redogjordes för att Sudan gick med på att migrera folkgruppen Nubia i Halfa-området, då byggen av dammar som skulle lägga Nubias hembyar under vatten tilläts. Eftersom att denna del var den enda komponenten i avtalet som de facto tog upp kulturella aspekter - och att den helt och fullt neglegerade dessa - kan det konstateras att hypotesen "vattenkonflikt beror övervägande på materiella faktorer" är övervägande mer korrekt. Följaktligen förklarar Colliers teori konflikten mest lämpligt, då den överensstämmer i större utsträckning med observationerna från avtalet.

6.2 Diskussion

Övervägande går det att konstatera att konflikten efter år 1929 beror på materiella faktorer. Avtalet syftade till att säkra FAR och Sudans framtida behov av vatten genom en garanti på en viss vattennivå som med hjälp av dammarna skulle öka samt ge dem möjlighet att styra vattennivån och distribuera vattenfördelningen. Därtill ledde avtalet till agrikulturella fördelar, vilket skulle leda till ökad ekonomisk stabilitet. Detta är omständigheter som pekar på att

konflikten mest fördelaktigt förklaras utifrån ekonomiska faktorer. Hade konflikten varit på grund av övervägande kulturella faktorer hade avtalet förmodligen lagt större vikt vid kulturella delar. I detta fall var den enda kulturella aspekten som togs med den som de facto inte var till någon kulturell och identitetsmässig fördel. Dessutom kan det tänkas att om konflikten hade varit grundad i annat än det ekonomiska, hade länderna strävat efter att bibehålla den aktuella vattennivån - snarare än att utöka den. En ökad andel vatten är inte av någon vikt för flodkulturer, även om det självklart finns värde i att vattennivåer inte sjunker.

Ytterligare en kulturell aspekt som kan vara värd att betona är att de två länderna nyligen vunnit sin självständighet efter en lång historia av kolonialt styre. Den nyvunna självbestämmanderätten kan tänkas ha lett till att de två länderna såg sin chans att återkoppla sin historiska och kulturella koppling till floden som i olika utsträckning blev bortprioriterad av kolonistörerna. Under dessa år låg fokus i större grad på det ekonomiska; kolonialmakterna skattade ekonomisk vinning högt. Diskuterbart är därför att det utifrån avtalet inte går att tyda de bakomliggande orsakerna till konflikten. Emedan; även om konflikten och avtalet pekar på att Colliers teori är mest applicerbar, är det viktigt att tänka på att vi genom staters agerande internationellt inte alla gånger kan tolka de bakomliggande orsakerna och att dessa de facto kan vara av identitetsbaserad karaktär.

Vidare hade det varit önskvärt att med hjälp av mötesprotokollet tillhörande 1959-års avtal kunna se hur FAR och Sudan argumenterade och förhandlade fram avtalet, samt om de uttryckligen nämnde antingen materiella alternativt kulturella anledningar till varför de ville sluta avtalet.⁸⁶ Mötesprotokollet hade kunnat ge en tydligare bild och helhet om argumentationen hade synliggjorts mellan länderna. Det hade varit intressant att mer djupgående förklara varför konflikten blev utdragen på grund av 1929-års avtal och undersöka andra faktorer eller genom andra teorier varför länderna agerade som de gjorde. Det hade varit givande att kunna fördjupa sig i varför det finns spänning mellan länderna samt vad det inneburit i praktiken och kanske hade även resultatet sett annorlunda ut om vi hade sett mötesprotokollet.

⁸⁶ Inget mötesprotokoll finns dokumenterat i FN:s databas.

Det har i uppsatsen visats att det de facto ligger ett stort värde i att analysera konflikter; och framförallt vattenkonflikter likt de längst med Nilen, utifrån en teori likt Wendts. De potentiella konfliktorsaker som påvisats i analysen under rubriken "Vattenkonflikt beror övervägande på kulturella faktorer", är inte att förkasta. Men, det metodologiska verktyget uppsatsen har tillämpat har endast tillåtit att en av dem verifieras. Därför är det av stor vikt att betona att det, som tidigare nämnt, beror på vilket antagande man väljer att ta eller lägga störst vikt vid i en teoriprovande undersökning likt denna.

Dessutom kan de två teoriernas olika karaktär ha påverkat resultatet. Colliers teori är dels mer kausal än vad Wendts är. Därtill är den mer förklarande. Wendts teori är snarare av en mer förstående karaktär. Som nämnt i uppsatsens tredje punkt, "Teoretiskt ramverk", kan det vara av fördel att jämföra två sådana teorier och det bör läggas vikt vid att det har visats att både det materiella och kulturella de facto kan förklara konflikten. Kanske är det dock mindre komplicerat att analysera en kausal teori likt Wendts, än en som handlar om att förstå mer svårbegripliga ting som identitet och kultur.

Å andra sidan var det kanske inte förvånande att den materiella teorin bäst förklarade konflikten. De två länderna har båda karaktärsdrag av de ekonomiska egenskaper Collier redogör för; konfliktdrabbad historia, ett problematiskt geografiskt läge, ett beroende av Nilen som naturresurs samt att deras ekonomier tidvis har varit instabila. I länder som kämpar med sin ekonomi, och som dessutom är beroende av jordbrukssektorn i Saharaöknen, står möjligen det ekonomiska av större vikt. Det kulturella kan komma i skymundan när faktorer som ekonomisk instabilitet, som iallafall enligt Collier, kan komma att hota den nationella säkerheten och leda till konflikt.

Noterbart bör dock vara att en falsifiering grundad på observationer likt de i denna uppsats inte kan påstå att Wendts teori är evigt falsifierad. På samma sätt kan Colliers teori, som automatiskt verifierades i denna uppsats, inte fullt ut bevisas då det i andra undersökningar kan tillkomma information som falsifierar. Något som möjligen hade inneburit en starkare falsifiering respektive verifiering hade förvisso varit att pröva fler antal materiella och kulturella teorier. En mer kvantitativ undersökning hade på så vis bidragit till något större utsträckning i debatten om det materiella och kulturella som konfliktorsak.

Slutligen kan det vara intressant att poängtera att avtalets existens inte behöver betyda faktiskt samarbete mellan de parter som ratificerade 1959-års avtalet och att det inte heller behöver betyda att avtalet implementeras. Även att samarbete kan växlas med konflikter samt att de kan verka samtidigt. Det går även att konstatera att vattensäkerhet - Egypten och Sudan genom 1959-års avtal - betyder vattensäkerhet för en annan - de övriga Nilenländerna. Då de inte är delaktiga parter i avtalet.

Länder belägna uppströms använder vatten för att få makt, medan nedströmsländer använder makt för att få vatten. Uppströmsländerna har egentligen inget behov av att samarbete, men är oundvikligt på grund av resursernas ömsesidiga beroende. Det kan konstateras att gränsöverskridande problem behöver gränsöverskridande lösningar då vissa länder är mer känsliga för när andra länder distribuerar vattnet. Länder kan inte ensamt lösa problemen utan behöver kollektiva lösningar, oavsett hur rik eller stark ett land är blir förhandlingarna inte effektiva. För vidare forskning går det att konstatera att till följd av klimatförändringar som leder till torka kommer tvinga Nilenländerna till förhandlingsbordet.

Referensförteckning

Abdalla, I. H., 1971. "The 1959 Nile Waters Agreement in Sudanese-Egyptian Relations" i *Middle Eastern Studies*, Vol. 7, No. 3.

Al-Zubari, Waleed Khalil, 2017. *The Water, Energy, and Food Security Nexus in the Arab Region* i "Water Security in a New World", (red.) Kamel Amer, Zafar Adeel, Benno Böer, Walid Saleh. Cham: Springer International Publishing.

Befekadu G. Habteyes, Harb A.E. Haseen El-bardisy, Saud A. Amer, Verne R. Schneider, Frank A. Ward, 2015. "Mutually beneficial and sustainable management of Ethiopian and Egyptian dams in the Nile Basin" i *Journal of Hydrology*.

Collier, Paul. 2008. *The Bottom Billion*. Oxford University Press.

Fadwa Rahman Ali Taha, 2010. "Between past, present and future: The Sudan's role as a middle-stream country", *International Journal of African Renaissance Studies*, vol. 5:1.

Globalis, "Sydsudan", 2017. [Hämtad: 2018-12-27].

<https://www.globalis.se/Laender/Sydsudan>

Ismael, Tareq Y., 1997, "The United Arab Republic and the Sudan" i *Middle East Journal*. Vol. 23: no. 1.

Kondolf, Mathias G. - Pinto, Pedro J., 2017. *The Social Connectivity of Urban Rivers*. University of California Berkeley.

Minorities at Risk Data - MAR Data, 2006, "Assesment of Nubia in Sudan". [Hämtad: 2018-12-23].

Nationalencyklopedin, 2018, "Förenade Arabrepubliken". [Hämtad: 2018-12-12].
<https://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/förenade-arabrepubliken>

NE - Nationalencyklopedin, 2018, "Konflikt", NE. [Hämtad: 2018-12-15].
<https://www.ne.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/konflikt?fbclid=IwAR1eKyqvq2yQ0UIoqY4trL0vJ2nsbrsjdFqCqAaccS96i5bbcecp099ydIE>

Paisley, Richard K. - Taylor W. Henshaw, 2013. "Transboundary governance of the Nile River Basin: Past, present and future" i *Environmental Development*, vol. 7.

Popper, Karl, 1959. *The Logic of Scientific Discovery*, Routledge.

Swain, Ashok, 1997. *Ethiopia, the Sudan and Egypt: The Nile River Dispute*. Cambridge University Press.

UCDP - Uppsala Conflict Data Base, 2018, "Conflict definition". [Hämtad: 2018-12-15].
https://www.pcr.uu.se/research/ucdp/definitions/#Ceasefire_agreements

United Nations, Treaty Series, vol. 453, No. 6519.
<https://treaties.un.org/doc/Publication/UNTS/Volume%20453/v453.pdf>

Wendt, Alexander, 1999. *Social Theory of International Politics*. Cambridge, UK; New York: Cambridge University Press.

Young, Alden, 2014. "Measuring the Sudanese economy: a focus on national growth rates and regional inequality" i *Canadian Journal of Development Studies*, vol. 35:1.